

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ, ΠΑΞΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Αριθμ. Πρωτ. ...718...

Κέρκυρα 1 6 ΙΟΥΝ. 2025

Αριθμ. Διεκπ. ...109...

Προς
Την Διαρκή Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος
Εις Αθήνας

Κοινοποιήσις: Άπαντας τους Αρχιερείς της Εκκλησίας της Ελλάδος

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατε,

Με βαθύτατο σεβασμό εις την Αγίαν ημών Εκκλησία και το κανονικό της σύστημα, αλλά και με έντονο αίσθημα ποιμαντικής ευθύνης και ανείπωτης αγωνίας για το πολύπαθο ποίμνιό μας, οφείλουμε να εκφράσουμε την βαθιά μας θλίψη και την κατηγορηματική μας διαφωνία επί της πρόσφατης γνωμοδότησης της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου αναφορικά με τον νέο Προσωπικό Αριθμό Πολίτη (από τούδε και εις το εξής με την συντομογραφία Π.Α.). Η εν λόγω γνωμοδότηση, πέραν της πρόδηλης θεσμικής υπέρβασης των ιερών ορίων της αρμοδιότητας του οργάνου, εγείρει σοβαρότατα δογματικά, θεολογικά, κανονικά και εκκλησιολογικά ζητήματα, τα οποία θίγουν τον πυρήνα της ορθόδοξης πίστης και της χριστιανικής ανθρωπολογίας. Αυτά τα ζητήματα απαιτούν άμεση, ενδελεχή και πνευματικά φωτισμένη εξέταση από το ανώτατο συλλογικό όργανο της Εκκλησίας της Ελλάδος, την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας.

Ο Προσωπικός Αριθμός Πολίτη (Π.Α.) θεσπίστηκε με τον Νόμο 4727/2020 (ΦΕΚ Α' 188/23.09.2020), με τίτλο «Ψηφιακή Διακυβέρνηση της χώρας και άλλες διατάξεις». Σύμφωνα με το Άρθρο 11 του νόμου αυτού, ο Π.Α. ορίζεται ως ο μοναδικός αναγνωριστικός αριθμός κάθε φυσικού προσώπου που γεννιέται στην Ελλάδα ή αποκτά ελληνική ιθαγένεια. Ο αιτιολογικός του σκοπός, όπως αναφέρεται στην κυβερνητική επιχειρηματολογία, είναι η απλοποίηση των συναλλαγών των πολιτών με το Δημόσιο και την ιδιωτική ζωή, η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και η ενίσχυση της διαλειτουργικότητας των κρατικών συστημάτων.

Πρακτικά, ο Π.Α. προβλέπεται να αντικαταστήσει σταδιακά τον Αριθμό Δελτίου Ταυτότητας (Α.Δ.Τ.), τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και τον Αριθμό Μητρώου

Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.), ενοποιώντας όλες τις πληροφορίες για κάθε πολίτη σε έναν και μοναδικό αριθμό.

Από θεολογικής σκοπιάς, η θέσπιση ενός τέτοιου καθολικού και μοναδικού αριθμού εγείρει σοβαρότατες ανησυχίες. Η Ορθόδοξη θεολογία, βασισμένη στην Πατερική παράδοση, διδάσκει ότι ο άνθρωπος είναι πρόσωπο, μοναδικό και ανεπανάληπτο, πλασμένο «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» του Θεού (Γεν. 1:26).

Η γνωμοδότηση περί «μη ανησυχίας» για τον νέο Προσωπικό Αριθμό Πολίτη από την Διαρκή Ιερά Σύνοδο, η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα, βασίστηκε στην εκτίμηση ότι δεν υφίσταται θεολογικό πρόβλημα με τον Π.Α., δεδομένου ότι ο Π.Α. είναι απλώς ένα διοικητικό μέτρο που αποσκοπεί στην απλοποίηση των διαδικασιών και δεν θίγει την πίστη ή την πνευματική ζωή του ανθρώπου.

Ωστόσο, αυτή η γνωμοδότηση χαρακτηρίζεται από βαθιά θεολογική αστοχία και επιφανειακή προσέγγιση αφού η γνωμοδότηση της Δ.Ι.Σ. παρέλειψε να εξετάσει την ευρύτερη πνευματική διάσταση του Π.Α.: την δυνατότητα καθολικού ελέγχου, την αποπροσωποποίηση, την αλλοίωση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και την υπονόμευση της ελευθερίας της συνειδήσεως. Η απειλή βρίσκεται στην αόρατη δουλεία που μπορεί να επιφέρει η πλήρης διαφάνεια και καταγραφή της ζωής του ανθρώπου. Η Εκκλησία οφείλει να προστατεύει την πνευματική ακεραιότητα των πιστών της και όχι να περιορίζεται σε μια νομικίστικη ή επιφανειακή ανάγνωση των κινδύνων.

Η πρώτη και πλέον κραυγαλέα ένσταση εστιάζεται στην κανονική και εκκλησιολογική αναρμοδιότητα της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου να αποφανθεί επί ενός τόσο κρίσιμου ζητήματος, το οποίο άπτεται των πνευματικών δικαιωμάτων και της ελευθερίας εν Χριστώ των πιστών. Η Δ.Ι.Σ., όπως ορίζεται από τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ν. 590/1977) και ειδικότερα από τον Κανονισμό 339/2021 (ΦΕΚ 165/Α/2022), αποτελεί ένα επιτελικό όργανο διαχείρισης τρεχουσών εκκλησιαστικών υποθέσεων και όχι ένα όργανο με θεμελιώδη δικαιοδοσία λήψης αποφάσεων επί δογματικών, κανονικών, λειτουργικών ή κοινωνικών ζητημάτων που επηρεάζουν το σύνολο του σώματος της Εκκλησίας.

Σύμφωνα με το κανονικό δίκαιο και το άρθρο 4 του Ν. 590/1977, η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας είναι το ανώτατο νομοθετικό και διοικητικό όργανο της Εκκλησίας της Ελλάδος, το οποίο ασκεί την ανώτατη εκκλησιαστική εξουσία και αποφασίζει περί παντός ζητήματος αφορώντος εις την Εκκλησία και εις τον κλήρο και τον λαό. Η δύναμή της πηγάζει από την αποστολική διαδοχή και την συνοδικότητα, την οποία ο Χριστός παρέδωσε στους Αποστόλους και η οποία εκφράζεται πληρέστερα στην σύναξη όλων των Αρχιερέων.

Αντίθετα, η Διαρκής Ιερά Σύνοδος όπως περιγράφεται στο άρθρο 6 του ιδίου νόμου, έχει περιορισμένες αρμοδιότητες, κυρίως διοικητικής και εκτελεστικής φύσεως, και ουδέποτε δύναται να υποκαταστήσει το κύρος και τη βούληση της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας σε ζητήματα με ευρύτερη θεολογική, κανονική, λειτουργική ή κοινωνική βαρύτητα που άπτονται της σωτηρίας των ψυχών.

Ο Κανονισμός 339/2021 είναι σαφής ως προς τις αρμοδιότητες της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας να εκφέρει κρίση περί «κανονικών, διοικητικών, νομικών ή και κοινωνικών θεμάτων ευρείας σημασίας». Η θέσπιση ενός Προσωπικού Αριθμού, ο οποίος ουσιαστικά αποτελεί ένα μοναδικό και καθολικό δείκτη ταυτότητας, με εκτεταμένες επιπτώσεις στην καθημερινότητα, στις συναλλαγές, στην κίνηση, αλλά κυρίως στην πνευματική ζωή και την ελευθερία της συνειδήσεως των πιστών, εντάσσεται αναμφίβολα στην κατηγορία των ζητημάτων «ευρείας σημασίας» και, μάλιστα, με καθαρά θεολογική και υπαρξιακή διάσταση. Επομένως, η απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου να γνωμοδοτήσει επί του Π.Α. συνιστά κανονική υπέρβαση, θεσμική εκτροπή και εκκλησιολογική παρέκκλιση, καθώς επιχειρεί να επιλύσει ένα μείζον θέμα χωρίς την απαιτούμενη συνοδική πληρότητα

και την έγκριση του σώματος της Ιεραρχίας, παρακάμπτοντας την συλλογική φωνή του Αγίου Πνεύματος που εκφράζεται διά του σώματος των Επισκόπων της Ιεραρχίας.

Η πρόσφατη ιστορία, ιδίως κατά την σκοτεινή περίοδο της πανδημίας του COVID-19, παρέχει ένα θλιβερό αλλά διδακτικό παράδειγμα των συνεπειών της θεσμικής υπέρβασης και της απομάκρυνσης από την συνοδική παράδοση.

Οφείλω δε να αναφέρω, στο σημείο αυτό και την προσωπική μου εμπλοκή σε δίκη, η οποία προέκυψε από την υπ' αριθμ. 3016/1626-711 Εγκύκλιο της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου για το κλείσιμο των Ιερών Ναών και την διακοπή μεταδόσεως της Θ. Κοινωνίας, παρά μόνον σε ετοιμοθανάτους.

Το γεγονός αυτό αποτελεί μια αδιάψευστη προειδοποίηση ότι η παράκαμψη των κανονικών διαδικασιών και η συγκέντρωση εξουσίας σε ένα μόνο όργανο, ανεξαρτήτως προθέσεων, μπορεί να οδηγήσει σε νομικές συνέπειες και, το σπουδαιότερο, να υπονομεύσει το κύρος, την ενότητα και την πνευματική αξιοπιστία της Εκκλησίας έναντι του πιστού λαού.

Το ίδιο επικίνδυνο μονοπάτι ακολουθείται τώρα με την γνωμοδότηση περί του Π.Α., η οποία εμφανίζεται ως εξουσιαστική πράξη, εις βάρος της προσωπικής υπόστασης και της εν Χριστώ ελευθερίας των πιστών, χωρίς την απαραίτητη συνοδική έγκριση και τον πνευματικό φωτισμό της Ιεραρχίας.

Το ζήτημα του Προσωπικού Αριθμού αγγίζει τον πυρήνα της Ορθόδοξης Θεολογίας περί της ανθρωπίνης προσωπικότητας, της εικόνας του Θεού στον άνθρωπο και της ελευθερίας. Η Ορθόδοξη Παράδοση, βασιζόμενη στις αιώνιες διδασκαλίες των Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας, τονίζει εμφατικά την απόλυτη ιερότητα και την εσωτερική ελευθερία της ψυχής. Κάθε άνθρωπος είναι ένα ανεπανάληπτο πρόσωπο, φέροντας μέσα του την ανεξίτηλη σφραγίδα της θείας δημιουργίας και προικισμένος με αυτεξούσιο και ελευθερία, την ύψιστη δωρεά του Θεού.

Η ορθόδοξη θεολογία μας διδάσκει ότι ο άνθρωπος, ως εικόνα Θεού, δεν είναι απλώς ένα βιολογικό ον ή ένα ψηφιακό δεδομένο, αλλά ένα πνευματικό ον, πλασμένο για την κοινωνία με τον Θεό. Αυτή η ελευθερία δεν είναι απλώς μία κοινωνική ή πολιτική ελευθερία, αλλά πρωτίστως μια υπαρξιακή, οντολογική και πνευματική ελευθερία, η οποία επιτρέπει στον άνθρωπο να επιλέγει το αγαθό, να αγωνίζεται κατά της αμαρτίας και να αναπτύσσει την σχέση του με τον Θεό. Η οποιαδήποτε απόπειρα του κράτους ή οποιασδήποτε εξουσιαστικής δομής να εισχωρήσει στον πνευματικό βίο του ανθρώπου, μέσω μέτρων που θέτουν σε άμεσο, καθολικό και αδιάλειπτο έλεγχο την ταυτότητα, την κίνηση, τις συναλλαγές, ακόμη και τις σκέψεις (μέσω της ανάλυσης δεδομένων) του πιστού, αποτελεί σοβαρή απειλή για την εσωτερική του ελευθερία και την προσωπική του σχέση με τον Θεό.

Ο Προσωπικός Αριθμός, ως ένας μοναδικός, καθολικός και υποχρεωτικός αναγνωριστικός κωδικός, ο οποίος θα συνδέει πλέον όλες τις πτυχές της ζωής του πολίτη (οικονομικές, κοινωνικές, ιατρικές, διοικητικές, ακόμη και τις ιδιωτικές του προτιμήσεις), εγείρει βάσιμες ανησυχίες περί ολικού «ηλεκτρονικού φακελώματος» και πλήρους παρακολούθησης. Η θεολογική διάσταση εδώ είναι κρίσιμη: ο άνθρωπος δεν είναι απλώς ένας αριθμός, ένα αντικείμενο στατιστικής ή ένα πρόσωπο γρανάξι σε ένα πρόσωπο σύστημα. Είναι πρόσωπο, με μοναδική αξία, απαραβίαστη αξιοπρέπεια και ατομικότητα, το οποίο υπόκειται σε απόλυτη κανονική και πνευματική προστασία της προσωπικότητας. Η Ορθόδοξη Εκκλησία οφείλει, ως μητέρα και τροφός ψυχών, να προστατεύσει αυτή την αξιοπρέπεια και να υπερασπιστεί την ελευθερία της συνειδήσεως των πιστών της έναντι οποιασδήποτε μορφής κρατικής ή άλλης παρέμβασης που αλλοιώνει την εικόνα του ανθρώπου ως ελεύθερου και υπεύθυνου όντος, πλασμένου κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού. Η σιωπή ή η αδιαφορία επί του θέματος αυτού ισοδυναμεί με πνευματική

εγκατάλειψη του ποιμνίου και αποστασία από την αλήθεια της ανθρωπολογίας που μας παρέδωσαν οι Άγιοι Πατέρες.

Πέρα από τις θεολογικές και κανονικές ενστάσεις, ο νόμος 4727/2020, ο οποίος καθιερώνει τον Προσωπικό Αριθμό ως μοναδικό επικυρωμένο δείκτη ταυτότητας, πλήττει ευθέως θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα που κατοχυρώνονται όχι μόνο από το Σύνταγμα της Ελλάδος και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, αλλά κυρίως από το Θείο Δίκαιο που υπερέχει κάθε ανθρωπίνης νομοθεσίας. Η γνωμοδότηση της Δ.Ι.Σ. περί «μη ανησυχίας» εκδόθηκε χωρίς την απαιτούμενη ενδελεχή θεολογική ή κανονική μελέτη, αλλά και χωρίς επαρκή νομική τεκμηρίωση των επιπτώσεων του Π.Α. στα δικαιώματα των πιστών, αγνοώντας την πνευματική τους διάσταση.

Αναλυτικότερα, θεωρούμε ότι ο Π.Α. επηρεάζει δυσμενώς την ελευθερία μετα/κίνησης, καθώς η διασύνδεση του Π.Α. με όλες τις συναλλαγές και μετακινήσεις του πολίτη καθιστά δυνατή την πλήρη, αδιάλειπτη και παντού παρακολούθηση των κινήσεών του. Ενώ το κράτος μπορεί να επικαλείται λόγους ασφαλείας, η πλήρης καταγραφή της κινητικότητας του κάθε ατόμου συνιστά περιορισμό της ελευθερίας κίνησης, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 του Συντάγματος. Πνευματικά, η συνεχής αίσθηση παρακολούθησης και ελέγχου μπορεί να οδηγήσει σε ψυχολογική πίεση και σε αλλοίωση της προσωπικότητας και της ελευθερίας.

Επίσης, περιορίζει την ιδιωτικότητα των ανθρώπων καθώς η καθιέρωση του Π.Α. ως ενιαίου αριθμού για όλες τις κρατικές και ιδιωτικές συναλλαγές, καθώς και η διασύνδεση διαφόρων βάσεων δεδομένων μέσω αυτού, οδηγεί αναπόφευκτα σε ολοκληρωτική καταγραφή. Ακόμη και αν νομικά διασφαλίζονται ορισμένες πτυχές της ιδιωτικότητας, η συγκέντρωση τόσο ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων σε έναν ενιαίο αριθμό αυξάνει δραματικά τον κίνδυνο καταστρατήγησης του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 9 του Συντάγματος και στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Η Εκκλησία μας οφείλει να εκφράσει την βαθιά της ανησυχία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πιστών της, δεδομένου ότι η ιδιωτικότητα αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και ελευθερίας, και η απουσία της μπορεί να οδηγήσει σε φόβο και έλλειψη εμπιστοσύνης.

Ενώ εκ πρώτης όψews ο Π.Α. δεν φαίνεται να επηρεάζει άμεσα την θρησκευτική ελευθερία, η δυνατότητα πλήρους ελέγχου της ταυτότητας και των κινήσεων των πολιτών μπορεί να οδηγήσει σε έμμεσους, αλλά ουσιαστικούς περιορισμούς στην άσκηση της πίστης.

Δεδομένων των ανωτέρω θεολογικών, κανονικών, νομικών, κοινωνικών και, πρωτίστως, πνευματικών διαστάσεων του ζητήματος του Προσωπικού Αριθμού, είναι επιτακτική η άμεση σύγκληση της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας. Η παρούσα κατάσταση δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με επιπλέον εγκυκλίους ή πρόχειρες γνωμοδοτήσεις από όργανα περιορισμένης αρμοδιότητας, τα οποία δεν φέρουν την πλήρη ευθύνη του ποιμνίου. Απαιτείται μια συνοδική, κανονική, πνευματικά φωτισμένη κρίση, η οποία θα σεβαστεί πλήρως το κανονικό πλαίσιο της Εκκλησίας (Ν. 590/1977, άρθρα 4 & 6) και τις βασικές αρχές της ορθόδοξης θεολογίας.

Μόνο η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας μπορεί να λάβει μια υπεύθυνη και αιτιολογημένη στάση, η οποία θα αντανακλά την συλλογική θεολογική σκέψη, την πνευματική διάκριση και την ποιμαντική μέριμνα του συνόλου της Ιεραρχίας, ως αληθινού σώματος του Χριστού. Η σιωπή της Ιεραρχίας σε ένα τόσο κρίσιμο θέμα θα αποτελούσε εγκατάλειψη της ποιμαντικής ευθύνης και πνευματική αδιαφορία για τους φόβους και τις ανησυχίες των πιστών.

Θεωρώ ότι δεν έχουμε αντιληφθεί τις πραγματικές διαστάσεις του προβληματισμού των ανθρώπων του ποιμνίου μας. Ο κόσμος ανησυχεί κι εμείς κατά το λεχθέν υπό του Αισώπου: *των οικιών υμών επιπραμένων αυτοί άδετε*, αντί να προβαίνουμε σε σοβαρές

ενέργειες. Η ελευθερία της ψυχής και η κανονική υπόσταση του ανθρώπου ως εικόνας Θεού δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται ως τεχνικές λεπτομέρειες ή διαχειριστικές ενέργειες εκκλησιαστικών διαχειριστικών οργάνων. Απαιτούν τη σύναξη του συνόλου των επισκόπων, την πλήρη και ειλικρινή συζήτηση, και την ανάληψη πατρικής ευθύνης. Η Εκκλησία μας σήμερα καλείται να επιδείξει απόλυτο σεβασμό στον Θεό, ο οποίος δημιούργησε τον άνθρωπο ελεύθερο, αλλά και βαθύ σεβασμό στον άνθρωπο ως εικόνα Του, προστατεύοντας την πνευματική του ελευθερία, την προσωπική του σχέση με τον Χριστό και την ακεραιότητα της προσωπικότητάς του από κάθε μορφή και τύπο δουλείας. Επί δε τούτοις διατελώ,

Μετά βαθύτατου σεβασμού.

Ελπίστος - Φωτ. Ξελαφός.

Ο Χρυσόστομος - Ξελαφός